

29-mavzu: [y] tovushi. Yy harfi

Dars maqsadi:

- [y] tovushining talaffuzi va Yy harfining bosma shakli bilan tanishadilar ;
- [y] undosh tovush ekanligini bilib onladilar.
- so'zlardan [y] tovushining o'rnini aniqlashni o'rganadilar;
- so'zni bo'g'inga bo'lib, undagi tovushlar sonini aniqlaydilar;

Tayanch so'zlar: boshqotirma, [y] tovushi

Didaktik materiallar: ko'k va qizil rangli kichik kvadratlar, rasmlı kartochkalar, oq qog'oz

Darsning borishi:

I.Kirish qismi (5 daqiqa)

Faollashtirish mashqi:

Kalendar : O'quvchılardan bugungi kun sanasi so'raladi.

Kim biladi mashqi: O'qıtuvchi doskaga navbat bilan b, d, k, t, l, harflarini yozadi. O'quvchılardan oq qog'ozga shu harflarning bosh ko'rinishini yozib ko'rsatishlarini so'raydi.

- Bugun siz bilan "Kim biladi" mashqini o'tkazamiz. Doskada yozilgan harflar bosh harf ko'rinishini qog'ozga yozib ko'rsating.

Asosiy qism (40 daqiqa)

1.Amaliy topshiriq bajarish: (5 daqiqa)

O'qıtuvchi doskaga bola dasturxon atrofida o'tiribdi unga esa atrofıdagilar ol yegin degan ma'noda bildirgan holda harakat qilgan rasmni qo'yadi. O'quvchılardan bolaga oıla a'zolari nima deganlarini bitta tovush bilan ifodalashini so'raydi.

- Doskadagi rasmlarga qarang. Ularni so'z bilan ifodalang. Oıla a'zolari bolaga taomlardan ol so'zini o'rniga bir tovush bilan ifodalangan so'zni aytadilar. Shu so'zni toping.

Amaliy topshiriqni muhokama qilish:

- *Rasmni qanday ifodaladingiz?*
- *Taomdan ol deyishni o'rniga nima deyish mumkin?*
- *Siz bu tovushni kimlardan eshitgansiz?*
- *Bu tovushni to'liq qilib aytganda qanday so'zni aytish mumkin?*

Javoblar xulosalanib, yangi mavzudagi tovush tushuntiriladi

2.Mavzuni tushuntirish: (10 daqiqa)

O'qıtuvchi [y] tovushini qanday hosil bo'lishini tushuntiradi. Undosh tovush talaffuzda to'siqqa uchrab, qisqa aytilishi unli bilan birga bo'g'in hosil qilishi haqida tushuncha beradi.

Darslikda berilgan QR kod orqali tovush eshittiriladi.

O'qıtuvchi uchun eslatma:

Y tovushini talaffuzida lablar tishlarga yaqinlashgan bo‘ladi, tishlar bir-biriga yaqinlashgan bo‘ladi, til uchi pastki kurak tishlarining orqasida turadi: tilning yon qirralari kurak tishlariga ichki tomondan siqilgan bo‘ladi, til kuragining o‘rta qismi qattiq tanglayga ko‘tariladi va ikkalasining orasida tirqish hosil bo‘lib, o‘pkadan chiqayotgan havo shu tirqishdan o‘tadi, yumshoq tanglay ko‘tarilgan va tomoqning orqa devoriga siqilgan bo‘lib, burun yo‘llarini yopib qo‘yadi. Chiqayotgan havo og‘iz orqali o‘tadi, tovush bog‘lamlari bog‘langan bo‘ladi va tebranib tovush hosil qiladi.

Darslikdan Yy harfining bosma

ko‘rinishi bilan tanishtiriladi. Darslikda berilgan she‘r o‘qib beriladi va muhokama qilinadi.

Asli juda ko‘p bo‘lar
Daraxtlarda “Y” harfi.
Ham cho‘zmani eslatar,
Ayri shox – shoxlar ayri.

- *She‘r nima haqida?*
 - *Y harfi nimaga o‘xshatilgan?*
 - *Siz ham daraxtda shunday ayirlarni ko‘rganmisiz?*
 - *Sanoq cho‘plaringiz yordamida y harfini yasay olasizmi?*
- O‘qituvchi doskada o‘quvchilarga bo‘g‘inlarni qo‘shib so‘z hosil qilib o‘qish tartibini darslikdagi topshiriq orqali tushuntiradi.

Darslik bilan ishlash: (15 daqiqa)

Darslikda berilgan bo‘g‘in va so‘zlar o‘quvchilarga navbat bilan o‘qitiladi.

Yelkanli kema matnini bo‘g‘inlab o‘qiladi.

Bo-bom kat-ta yel-kan-li ke-ma o-lib kel-di. Men u-ni o‘y-nay-man.

“Yel-kan-li ke-ma yel-ka-ni ma-to-dan ti-ki-la-di”, – dey-di bo-bom.

Daftar bilan ishlash: (10 daqiqa)

1. *Yy harfini tegishli rangga bo‘yang. Nima uchun bu rangni tanlaganingizni izohlang.*
2. *Yulduz so‘zining chizmasida [y] tovushining o‘rnini aniqlang va tegishli katakni bo‘yang.*

3. Berilgan namunadan bosma Yy harfining bosh va kichik ko'rinishini avval nuqtalar ustidan so'ng o'zlari yozing.

4. So'zlarni nuqtalar ustidan so'ng mustaqil yozing.

5. Raqamlarni to'g'ri ketma-ketlikda qo'yib, so'zlarni toping. (kiyik, laylak, yelim)

3	4	2	5	1		1	3	4	2	6	5		2	1	3	5	4
Y	I	I	K	K		L	Y	L	A	K	A		E	Y	L	M	I

6. Rasmni bo'yang va ularning nomlarini kataklarga yozing. (uy, tuya)

Darsga yakun yasash:

- Qanday tovush bilan tanishdingiz?
- Mashg'ulotda nimalarni eslab qoldingiz?
- Bugungi darsda sizga nima yangilik bo'ldi?
- Qaysi topshiriqni bajarishga qiynaladingiz?

30-mavzu: [y] tovushi. Yy harfi yuzasidan amaliy topshiriqlar

Dars maqsadi:

- [y] tovushining talaffuzi va Yy harfining bosma shakli yuzasidan amaliy topshiriqlar bajaradilar;
- so'zlardan [y] tovushining o'rnini aniqlashni o'rganadilar;
- so'zni bo'g'inga bo'lib, undagi tovushlar sonini aniqlaydilar;

Tayanch so'zlar: boshqotirma, yo'l harakati qoidalar, [y] tovushi ishtirokidagi so'zlardan tovushlar sonini aniqlash chizmasi.

Didaktik materiallar: rasmi va bo'g'inli kartochkalar, kesma harflar. Yo'l harakati qoidalariga oid rasmlar.

Darsning borishi:

I. Kirish qismi (5 daqiqa)

Faollashtirish mashqi:

Kalendar : O'quvchilardan bugungi kun sanasi so'raladi.

Kim chaqqon mashqi: O'qituvchi doskaga o'tilgan barcha undosh harflarni yozadi.

O'quvchilardan shu undoshlar ishtirokida biron bir harf qo'shib bo'g'in hosil qilishni so'raydi.

Asosiy qism (40 daqiqa)